

Dr. Zboray Bertalan 95 éves

Akik Budapesten a Moszkva tér környékén gyakran megfordulnak, felfigyelhetnek egy megfontolt és határozott járású, magas, egyenes tartású idős férfire, amint áthalad a téren. Akik nem ismerik, nem is gondolják, hogy az évszázadunknál is idősebb férfi a magyar gyógyszerészek köztiszteletben álló dojenje *dr. Zboray Bertalan*, aki most tölti be 95. életévét. A kilenc és fél évtized egy változatos, eredményekben gazdag életutat jelent.

Az 1899. szeptember 11-én Gyulakeszin (Zala megye) kezdődött élete változatosan indult, amint arról a szakirodalomban a 90. születésnapjára megemlékezés részletesen beszámolt. A közölt adatokból megtudhattuk, hogy a család Zala megyéből Ungvárra költözött, később Szentésre került, majd Zboray Bertalan nagyapjának ill. nagybátyjának nyomdokait követte: rövid idejű katonai szolgálat után 1921-ben fejezte be egyetemi tanulmányait és gyógyszerészi oklevelet kapott.

Nem ismételve az életrajzi adatokat, elsősorban közöset gondolkodását és tetteire készségét említjük. Egyetemi tanulmányai során bekapcsolódott a Gyógyszerészhallgatók Segítő- és Önképző Egyesületének munkájába, ahol a *könyvtárosi* teendőket látta el. A könyvtári munkához való vonzódását évtizedek múlva ismét kamatoztatta, amikor 1962–1968 között nyugdíjasként az Egyetemi Gyógyszertárban tevékenykedett és feldolgozta a negyvenes évek végén megszüntetett Gyógyszerész tudományi Társaság valamint a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület több ezer kötetes könyvtárának a Gyógynövény- és Drogismereti Intézetben raktározott anyagát. E könyvtárayagra támaszkodva kezdeményezte a Ernyey József Gyógyszerésztörténeti Könyvtár felállítását, amely ma a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum Könyvtár és Levéltár részlegeként működik. A gyógyszerészi irodalomhoz való vonzódását jelzi az is, hogy az MGYT Könyvtárát és a SOTE Gyógyszerész tudományi Kar Könyvtárát is kezelte ill. most is kezeli.

Könyvtári munkája során sokat foglalkozott a gyógyszerészet múltjával is. Több *gyógyszerésztörténeti* munkát közölt a szaklapokban, amelyekben sokszor a szemtanú és az eseményekben tevőlegesen részt vevő személy hitelességével örökítette meg gyógyszerészetünk egy-egy eseményét. A Gyógyszerésztörténeti Szakosztály munkájában megalakulása óta eredményesen vesz részt. 1970–1972-ben a szakosztály elnöke volt, majd amikor az elnöki megbízatása megszűnt, tiszteletbeli elnöknek választották meg.

Gyógyszerésztörténeti munkái közül külön megemlíthetjük a *gyógyszertár ellenőrzéssel* foglalkozókat, hiszen az ellenőrző módszer kialakításában aktív szerepet játszott. Tapasztalatainak közreadásával megmutatta azokat a nehézségeket, amelyeket a szakszerű gyógyszertár vizsgálat kialakításakor le kellett győzni. *Schulek Elemér* meghívására kapcsolódott be az akkor megalakult Országos Köz-

egészségügyi Intézet munkájába, ahol a Kémiai Osztály keretében a hatósági gyógyszerellenőrzés során nemcsak a gyári készítmények, hanem a gyógyszer-tárak ellenőrzésekor vett gyógyszerminták vizsgálatát is elvégezték. Amikor 1936-ban a tiszti főorvosi gyógyszertár vizsgálatok rendszerébe bevonták a gyógyszerészeket is, az OKI-ra hárult a végrehajtás kidolgozása. Schulek az illetékes osztály vezetőjét, Zborayt bízta meg a feladat ellátásával, és ő több munkatársával nemcsak az új rendszert dolgozta ki, hanem a gyakorlati végrehajtásban is tevékenyen vett részt. A helyszínen történő gyógyszervizsgálat-

hoz például hordozható laboratóriumot fejlesztett ki. Amikor 1940-ben e rendszert törvénnyel szabályozták, Zborayt gyógyszerügyi főfelügyelővé nevezték ki. Az e minőségben készített beszámolók a kor becses dokumentumai és hűen ábrázolják mind a gyógyszer-tárak, mind a gyógyszerellenőrzés akkori helyzetét.

Gyógyszerészi pályafutásának kezdetén a *botanika* érdekelte. Ez irányította pályája kezdetén az egyetem Gyógyszerismereti Intézetébe, ahol a doktori disszertációját is elkészítette. Részt vett a gyógyszerészhallgatók gyakorlati oktatásában is. Csatlakozott a fiatal tanársegédek baráti köréhez és ekkor alapozta meg azokat a szakmai és baráti kapcsolatait, amelyek végigkísérték munkásságát. A baráti társaság volt egyik alapja a *Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság* megalakulásának, amely túlélve a történelmi változásokat, napjainkban Magyar Gyógyszerészeti Társaság elnevezéssel működik. A Társaság munkájából mindenkor tevékenyen részt vállalt, és hivatásszeretettel példát mutatott fiatalabb, idősebb kollégáinak egyaránt. Az életpálya részleteiről, az elért eredményekről az életrajzi közlemények hűen beszámoltak.

Dr. Zboray Bertalan a gyógyszerészet legkülönbözőbb területein tevékenykedve megismerhette hivatásunk minden szépségét és nehézségét is. A most felvillantott néhány részlet is hűen érzékelteti, hogy az elismerést jelző különböző kitérítések méltó személy birtokába kerültek. Azt, hogy a gyógyszerészi hivatás nemességét és szépségeit eredményesen tudta és tudja megismertetni környezetével, jelzi az is, hogy közvetlen családjából is többen választották hivatásul a gyógyszerészi pályát.

Ez a pálya iránti szeretet tükrözi magatartásában, amikor visszaemlékezéseit megosztja kollégáival is. Tanulhatunk mindezekből, és bölcs megállapításait napjaink kérdéseinek megválaszolásakor hasznosíthatjuk. Élünk a lehetőséggel, hogy a gyógyszerészek nagy családjának egyik legidősebb, sokat tapasztalt tagját köszönthetjük. Az MGYT elnöksége és vezetősége, valamint az egész magyar gyógyszerésztársadalom nevében kívánjuk *Berci bácsinak*, hogy jó egészségben, szellemi frissességét megtartva legyen továbbra is a magyar gyógyszerészek segítségére.

A szerkesztőség